

RECHT *in de praktijk*

Opschortingsrecht

Een schuldenaar die een opeisbare vordering heeft op zijn schuldeiser, is in beginsel bevoegd om de nakoming van zijn verbintenis op te schorten totdat voldoening van zijn vordering plaatsvindt. Het opschortingsrecht is in feite een verweermiddel dat de schuldenaar in verband met een tegenvordering op zijn schuldeiser heeft.

De wet vereist voor de uitoefening van het opschortingsrecht dat tussen de vordering en de verbintenis voldoende samenhang bestaat om de opschorting te rechtvaardigen. Een zodanige samenhang wordt aangenomen indien de verbintenissen over en weer voortvloeien uit dezelfde rechtsverhouding of uit zaken die partijen regelmatig met elkaar hebben gedaan. Het opschortingsrecht kan in beginsel ook tegen derden worden ingeroepen. Zo kan de schuldenaar bijvoorbeeld het opschortingsrecht inroepen tegen de curator in het faillissement van de schuldeiser.

Een bijzondere vorm van het opschortingsrecht is het retentierecht. Het retentierecht is de bevoegdheid die aan een schuldeiser toekomt, om de nakoming van een verplichting tot afgifte van een zaak aan zijn schuldenaar op te schorten totdat de vordering wordt voldaan. Het retentierecht komt in de bouwwereld vaak voor. Indien de aannemer bijvoorbeeld een woonhuis bouwt ten behoeve van de opdrachtgever en de opdrachtgever de aanneemsom bij oplevering niet voldoet conform de overeenkomst, dan heeft de aannemer in beginsel de bevoegdheid om het retentierecht in te roepen en de oplevering van het woonhuis op te schorten totdat de opdrachtgever de aanneemsom, zoals overeengekomen, heeft voldaan. In zo een geval schort de aannemer in feite zijn verplichting tot afgifte van het woonhuis op. Dat is ook één van de belangrijkste verschillen met het eerder genoemde recht van opschorting. Het retentierecht rust altijd op een zaak (zowel roerende als onroerende zaken). Indien in dit voorbeeld de aannemer het retentierecht wenst in te roepen dient hij, direct of indirect, de feitelijke macht over die zaak uit te oefenen. In de praktijk dient de aannemer in zo een geval de bouwplaats af te zetten en op een voldoende duidelijk kenbare wijze bekend te maken dat hij daar het retentierecht uitoefent.

De schuldeiser kan het retentierecht ook inroepen tegen derden die een recht op de zaak hebben verkregen nadat de vordering van de schuldeiser is ontstaan en de zaak in zijn macht is gekomen.

Het retentierecht geeft aan de schuldeiser het recht om zijn vordering op de zaak te verhalen met voorrang boven allen tegen wie het retentierecht kan worden uitgeoefend.

Het retentierecht eindigt in beginsel op het moment dat de zaak in de macht komt van de schuldenaar of de rechthebbende, ofwel op het moment dat de schuldeiser niet langer de feitelijke macht over de zaak uitoefent. Een aldus geëindigd retentierecht kan worden herkregen indien de schuldeiser (de gewezen retentor) de zaak weer uit hoofde van dezelfde rechtsverhouding onder zich krijgt.

Tot slot kan het retentierecht in beginsel ook worden ingeroepen door bijvoorbeeld een trustkantoor tegen een (gewezen) cliënt indien de cliënt bij beëindiging van de relatie facturen onbetaald laat. In zo een geval kan het trustkantoor de afgifte van dossiers of stukken van de (gewezen) cliënt die het onder zich houdt, opschorten totdat de openstaande facturen geheel zijn voldaan.

Lisanne Asjes en Quincy Carrega zijn verbonden aan het advocatenkantoor Asjes|Carrega,
Tel: 462 3089.